

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Хвайлеха Махмуда Халеда Мустафи «Уніфікована терапія хворих на екзему з урахуванням активності ферментної ланки антиоксидантної протекції, стану імунної системи та клінічного перебігу дерматозу» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

09 червня 2026 року

1. Виконання освітньо-наукової програми

Здобувач ступеня доктора філософії, аспірант 3 року денної форми навчання (надалі – аспірант або здобувач) Хвайлех Махмуд Халед Мустафа у повному обсязі виконав індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури ДВНЗ «Ужгородський національний університет», що повністю відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеню доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами).

Аспірант Хвайлех Махмуд Халед Мустафа в процесі виконання освітньо-наукової програми здобув глибокі ґрунтовні знання за фахом, в повній мірі опанував чітко окреслений програмою обсяг загальнонаукових навичок та компетентностей, необхідних для реалізації послідовного обґрунтованого наукового дослідження, а також пов'язаних із формуванням у здобувача загальнонаукового світогляду та дотриманням норм професійної етики.

Аспірант в повному обсязі оволодів комплексом необхідних дослідницьких умінь та навичок, зокрема тих, які стосуються планування та формування дизайну дослідження, організації послідовності його виконання та безпосереднього проведення етапів у відповідності до попередньо сформульованих мети та завдання, застосування комплексу методів та технологій, в тому числі і комп'ютерно-інформаційних, необхідних для отримання, структурування,

аналітичного опрацювання та синтезу даних, перевірки достовірно отриманих результатів, їх систематизації та категоризації.

Аспірант в повній мірі оволодів необхідними мовними компетентностями для репрезентації результатів власного наукового дослідження англійською мовою в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння та глибокого якісно-кількісного аналізу іноземних джерел наукової літератури з подальшою формалізацією отриманих даних.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми)

Індивідуальний план наукової роботи аспіранта Хвайлеха Махмуда Халеда Мустафи затверджений рішенням Вченої ради навчально-наукового інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (протокол № 3 від 07 березня 2024 року).

Науковий керівник – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри охорони материнства та дитинства з курсом дерматології навчально-наукового інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський національний університет» – Пушкаренко Сергій Вікторович.

Термін виконання роботи: 2024-2027 роки.

Аспірант Хвайлех Махмуд Халед Мустафа послідовно виконав усі розділи затвердженого індивідуального плану наукової роботи у чітко встановлені терміни, що було підтверджено результатами обговорення відповідних проміжних, піврічних та річних звітів на засіданнях кафедри та Вченої ради навчально-наукового інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дослідження проведені аспірантом у чітко визначені терміни згідно затвердженого плану та графіку, в повному обсязі і у відповідності до основних стандартів та норм із застосуванням сучасних комп'ютерно-інформаційних підходів для статистичного аналізу даних.

3. Актуальність теми дослідження

На теперішній час екзема наданий статус медико-соціальної проблеми, оскільки, їй притаманні: широка розповсюдженість з питомою вагою від 8% до 30% в структурі дерматозів, нез'ясованість багатьох етіологічних і патогенетичних чинників, торпідно-рецидивуючий перебіг та нерідка резистентність до традиційних методів і засобів терапії.

Розмаїття механізмів розвитку та поліморфізм клінічних проявів створюють значні труднощі у виборі адекватних напрямків лікувальної тактики. Залишаються недостатньо вивченими домінуючі ланки – зміни стану імунної та антиоксидантної систем. Слід визнати, що терапія хворих на екзему ґрунтується на урахуванні лише окремих встановлених механізму розвитку патологічного процесу. Тому, використання традиційних гіпосенсибілізуючих седативних, імунотропних, дезінтоксикаційних, антиоксидантних, вазоактивних препаратів, переважно, вузькоспрямованої дії, не дозволяє досягти виліковуваності чи стабільної ремісії. В той же час, намагання щодо урахування стану кількох ланок патогенетичного спектру призводить до поліпрагмазії та, відповідно, зростання ризику розвитку побічних явищ. Тому, вельми перспективною видається розробка уніфікованого підходу до терапії такої пацієнтів, здатного впливати на декілька пріоритетних механізмів розвитку екземи.

Таким чином, наведені дані свідчать про наявність цілої низки недостатньо вивчених аспектів патогенезу екземи та терапії таких хворих. Відсутня інформація про взаємозв'язок стану антиоксидантного захисту, зокрема, його ферментної ланки та імунологічними змінами. Залишаються нез'ясованими критерії оцінки глибини та спрямованості патогенетичних змін. Неокреслений вплив стану ферментної ланки антиоксидантної протекції та імунної системи на клінічний перебіг дерматозу. Нерозроблений уніфікований підхід до терапії пацієнтів. Невирішеність зазначених аспектів свідчить про актуальність подальшого пошуку засобів лікування широкого спектру дії, що сприятиме підвищенню ефективності надання медичної допомоги таким хворим.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана в рамках комплексної науково-дослідної роботи «Новітні методи діагностики та лікування шкірних та венеричних хвороб», номер державної реєстрації 0119U101898, термін виконання: 2018-2023 рр. Ужгородського національного університету. Дисертант був виконавцем окремих фрагментів НДР, присвячені проблематиці екземи.

5. Формулювання наукового завдання (проблеми), нове розв'язання якого отримано в дисертації

Наукове дослідження спрямоване на підвищення ефективності лікування хворих на екзему на підставі вивчення клінічного перебігу дерматозу, активності ферментної ланки антиоксидантної протекції, стану імунної системи, визначення характеру їх взаємозв'язку та розробка уніфікованого підходу до корекції встановлених розладів.

Завдання дослідження пов'язано із визначенням активності низки ферментів антиоксидантного захисту у хворих на екзему; дослідженням стану окремих ланок системного імунітету у хворих на екзему; оцінкою взаємозв'язку функціонування систем імунітету та антиоксидантного захисту у хворих на екзему; визначенням впливу активності ферментної ланки антиоксидантного захисту та стану імунної системи на клінічний перебіг екземи; обґрунтуванням доцільності розробки уніфікованого підходу до корекції встановлених патогенетичних змін; розробкою, застосуванням та оцінкою уніфікованої терапії хворих на екзему.

6. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Чітка мета і конкретні завдання дозволили виконати змістовну роботу та отримати нові результати, на підставі яких обґрунтовано важливі наукові положення, що мають теоретичне та практичне значення. Достатній обсяг клінічних досліджень дозволив автору сформулювати обґрунтовані висновки, що

базуються на статистично достовірних результатах, які представлені у 44 таблицях та ілюстровані 2 рисунками.

Висновки дисертації є логічним підсумком основних наукових завдань, які мають важливе наукове та практичне значення. Обґрунтовано та підтверджено рекомендації щодо практичного використання результатів дослідження.

Все вищевказане свідчить про те, що отримані результати, а також наукові положення і висновки дисертації є достатньо обґрунтованими та достовірними.

7. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, викладені в дисертації Хвайлеха Махмуда Халеда Мустафи, є достовірними та обґрунтованими, що забезпечується достатньою кількістю обстежених (127 пацієнтів) та високим науково-методичним рівнем досліджень з використанням сучасних інформативних клінічних, біохімічних, імунологічних та молекулярно-генетичних методів дослідження та різнопланової статистичної обробки результатів. Застосування комплексу інформаційних методів дослідження і сучасного статистичного аналізу медичної інформації, достатня кількість залучених у дослідження пацієнтів свідчать про достовірність викладених у дисертації результатів та обґрунтованість висновків.

Отримані цифрові дані опрацювали за допомогою комп'ютерної програми STATISTICA for Windows 10.0 (фірми «StatSoft Inc.», USA) та Microsoft Excel 2016, визначаючи тип розподілу отриманих показників, вірогідність результатів.

Викладене вище переконливо доводить, що наукові положення та висновки, сформульовані Хвайлеха М.Х.М., є обґрунтованими та достовірними.

8. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи

Теоретичне значення одержаних результатів

Вперше в сучасній дерматології поведений аналіз стану системного імунітету та ферментної ланки антиоксидантної протекції в залежності від клінічного

перебігу екземи. Також вперше визначено, що лабільність змін вмісту CD8+ клітин і сталість пригнічення концентрації інтерлейкіну-2 дозволяє ідентифікувати ці параметри у якості «умовних маркерів» перебігу дерматозу. Доведений варіабельний та, частково, вибірковий характер пригнічення активності каталази глутадіонпероксидази і супероксиддисмутази, що залежить від клінічної форми екземи, виразності запальних явищ і тривалості останньої клінічної ремісії. Вперше визначений широкий діапазон взаємозв'язку стану окремих складових системного імунітету та ферментної ланки антиоксидантного захисту з коливаннями r від -0.27 до +0.86.

Обґрунтовано доцільність розробки та впровадження в терапевтичну практику уніфікованого лікувального підходу з розгалуженим модулюючим впливом на стан системного імунітету, ферментної ланки антиоксидантного захисту і клінічний перебіг екземи.

Від відомих раніше наукових результатів отримані дані більш аргументовано та ґрунтовно висвітлюють стан системного імунітету та ферментної ланки антиоксидантного захисту у хворих на екзему.

Полягає в доповненні даних наукових знань в області підвищення ефективності лікування, попередження розвитку резистентних форм і рецидивів дерматозу, встановлення взаємозв'язку між клінічним перебігом екземи, активністю ферментної ланки антиоксидантного захисту, станом імунної системи та коригуючим впливом терапії.

Практичне значення проведеного дослідження

Полягає в розробці високоінформативної методики біохімічного, імунологічного та мікробіологічного обстеження хворих на екзему та ефективного методу уніфікованої терапії, спрямованого на покращення безпосередніх і віддалених результатів лікування таких пацієнтів у спеціалізованих відділеннях, центрах, клініках.

Використання результатів

Матеріали дисертаційного дослідження впроваджено в клінічну практику комунального некомерційного підприємства «Обласний медичний клінічний шкірно-венерологічний центр» Закарпатської обласної ради (акт впровадження від 25.03.2026 р), а також у навчальний процес ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на факультеті додипломної підготовки та післядипломної освіти (акт впровадження від 12.04.2026 р.).

9. Оцінка мови та стилю

Дисертацію написано з правильним вживанням медичної та спеціальної термінології на державній українській мові. Стиль викладення матеріалів – науковий, між послідовними частинами дисертації наявний чіткий причинно-наслідковий зв'язок. Спосіб подання матеріалів дослідження, наукових положень дисертації, висновків та рекомендацій забезпечують легкість та доступність їх сприйняття.

10. Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації

Дисертація Хвайлеха М.Х.М. на тему «Уніфікована терапія хворих на екзему з урахуванням активності ферментної ланки антиоксидантної протекції, стану імунної системи та клінічного перебігу дерматозу» є завершеною працею, за глибиною дослідження, актуальністю, новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, змістом, обсягом та оформленням встановленим до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина».

Структура та обсяг дисертації визначаються метою, завданнями та предметом дослідження. Дисертаційна робота викладена українською мовою на 133 сторінках комп'ютерного набору, з яких 114 сторінок займає основний зміст. Дисертація складається зі вступу, огляду літератури, матеріалів і методів дослідження, 4 розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення результатів

дослідження, висновків, списку використаних літературних джерел, що містить 150 позицій (106 – кирилицею і 44 – латиницею), додатків. Дисертацію ілюстровано 44 таблицями та 2 рисунками. За формальними ознаками робота відповідає чинним вимогам, які висуваються до оформлення дисертації Міністерством освіти і науки України.

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту

Дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 22 галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

12. Зауваження та рекомендації

В ході написання дисертаційної роботи здобувачем були враховано абсолютно усі зауваження та рекомендації надані науково-педагогічними працівниками кафедри охорони материнства та дитинства з курсом дерматології навчально-науковий інститут післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський національний університет» в процесі попередніх обговорень роботи під час проміжних, піврічних та річних звітів здобувачем на засіданнях кафедри. Відмічені зауваження та побажання носять суто рекомендаційно-консультативний характер і в жодній мірі не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, а також не зменшують рівнів її наукової новизни та практичної значимості, і відтак не є перешкодою для її подання в разову спеціалізовану вчену раду для офіційного захисту.

13. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Наказом Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017р. (зі змінами та доповненнями)

Дисертаційна робота Хвайлеха Махмуда Халеда Мустафи на тему «Уніфікована терапія хворих на екзему з урахуванням активності ферментної ланки антиоксидантної протекції, стану імунної системи та клінічного перебігу

дерматозу» повністю відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами та доповненнями).

14. Кількість наукових публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих співавторами та зарахованих за темою дисертації

Основні наукові результати дисертаційної роботи висвітлені у публікаціях та розкривають її основний зміст. Основні положення дисертації, які є особистим доробком автора, викладено у 3 наукові праці, загальним обсягом 0,4 д.а., з яких 1 стаття опублікована в іноземному виданні, що включене до міжнародної наукометричної бази Scopus, 2 статті – в наукових фахових виданнях, рекомендованих МОН України.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Хвайлех МХМ, Андрашко ЮВ. Стан ферментної ланки антиоксидантного захисту та його неспецифічна корекція у хворих на екзему. Український журнал дерматології, венерології, косметології. 2021;2(81):5-9. 0,21 д.а.

DOI: 10.30978/UJDVK2021-2-5

URL: <https://emed.library.gov.ua/vit-a-pol/ukrainskyy-zhurnal-dermatolohii-venerolohii-kosmetolohii-2021-2-81>

ISSN: 1727-5741 (Print)

ISSN: 2522-1035 (Online)

(Наукове фахове видання України)

(Здобувачу належить провідна роль у формулюванні дизайну наукового дослідження, виконанні всіх етапів дослідження, інтерпретації отриманих даних, підготовці публікації до друку). 0,13 д.а.

Внесок співавторів: Хвайлех МХМ – 60,0 %, Андрашко ЮВ – 40,0 %.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: екзема, клінічні форми, ферментна активність, PRP-терапія, ефективність.

2. Андрашко ЮВ, Хвайлех МХМ. Цитокіновий профіль у хворих на істинну та інфекційну (мікробну) екзему. Acta Medical Leopoliensia. 2020;4(26):56-61. 0,25 д.а.

DOI: 10.25040/aml2020.04.056

URL: <https://amljournal.com/index.php/journal/article/view/10>

ISSN: 1029-4244 (Print)

ISSN: 2415-3303 (Online)

(Наукове фахове видання України)

(Здобувачу належить провідна роль в інформаційному пошуку, проводив усі етапи дослідження, підготовці публікації до друку). 0,18 д.а.

Внесок співавторів: Андрашко ЮВ – 30,0 %, Хвайлех МХМ – 70,0%.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: eczema, clinical forms, cytokines, immunomodulatory effect.

3. Andrashko YV, Khwaileh MK. Specifics of the eczema patients' immune system depending on the clinical course of dermatosis. Wiadomosci lekarskie. 2021;74(10,2):2624-2626. 0,13 д.а.

DOI: 10.36740/WLek202110218

URL: <https://wiadlek.pl/wp-content/uploads/archive/2021/WLek2021102.pdf>

ISSN: 0043-5147 (Print)

ISSN: 2719-342X (Online)

(Scopus, іноземне видання)

(Здобувач самостійно проводив усі етапи дослідження, підготував публікацію до друку). 0,09 д.а.

Внесок співавторів: Andrashko YV – 30,0 %, Khwaileh MK – 70,0%.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: eczema, disease form, disease course, immunity.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Хвайлех Махмуд Халед Мустафа. Активність ферментної ланки антиоксидантної протекції та її неспецифічна корекція у хворих на інфекційну екзему. Матеріали 78-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу «УжНУ». Факультет післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки, Ужгород, Україна (28.02.2024), 2024;56. 0,04 д.а.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/74091>

(Здобувач самостійно здійснив всі етапи дослідження, підготував публікацію до друку). 0,04 д.а.

Внесок співавторів: Хвайлех MXM – 100,0 %.

2. Хвайлех Махмуд Халед Мустафа. Цитокіновий спектр у хворих на екзему в залежності від клінічної форми дерматозу Матеріали 78-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу «УжНУ». Факультет післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки, Ужгород, Україна (28.02.2024), 2024;57. 0,04 д.а.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/74092>

(Здобувач самостійно здійснив всі етапи дослідження, підготував публікацію до друку). 0,04 д.а.

Внесок співавторів: Хвайлех MXM – 100,0 %.

3. Пушкаренко С.В., Хвайлех Махмуд Халед Мустафа. Імуноглобуліновий потенціали у хворих на екзему. The 7th International scientific and practical conference «Current challenges of science and education» MDPC Publishing, Berlin, Germany (March 11-13, 2024), 2024;77-80. 0,17 д.а.

URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/CURRENT-CHALLENGES-OF-SCIENCE-AND-EDUCATION-11-13.03.24.pdf>

(Здобувачу належить провідна роль у формулюванні дизайну дослідження, реалізації всіх етапів наукового дослідження, інтерпретації отриманих результатів, підготовці публікації до друку). 0,14 д.а.

Внесок співавторів: Пушкаренко СВ – 20 %, Хвайлех MXM – 80,0 %.

4. Пушкаренко С.В., Хвайлех Махмуд Халед Мустафа. Цитокінова активність у хворих на екзему. The 7th International scientific and practical conference «Modern research in science and education» BoScience Publisher, Chicago, USA (March 7-9, 2024), 2024;107-111. 0,21 д.а.

URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/MODERN-RESEARCH-IN-SCIENCE-AND-EDUCATION-7-9.03.2024.pdf>

(Здобувачу належить провідна роль у формулюванні дизайну дослідження, реалізації всіх етапів наукового дослідження, інтерпретації отриманих результатів, підготовці публікації до друку). 0,19 д.а.

Внесок співавторів: Пушкаренко СВ – 20 %, Хвайлех MXM – 80,0 %.

15. Результати перевірки роботи на академічний плагіат

Перевірка дисертаційної роботи проводилася сертифікованою програмою StrikePlagiarism. У ході перевірки дисертації запозичень матеріалу без посилання на відповідне джерело не виявлено. Виявлені за допомогою програми StrikePlagiarism текстові співпадіння (цитування) мають посилання на відповідні першоджерела, внесені до списку використаної літератури. Запозичення (співпадіння) в тексті не мають ознак плагіату. Подані до захисту наукові матеріали є власним напрацюванням аспіранта, текст дисертації є оригінальним. Робота визнається самостійною та рекомендується бути допущеною до захисту.

Положення дисертації апробовано на розширеному засіданні кафедр охорони материнства і дитинства з курсом дерматології, внутрішньої та сімейної медицини з курсами інструментальної діагностики та громадського здоров'я епідеміології та інфекційних хвороб ННІ післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський національний університет» із запрошеними експертами (протокол № 1 від 09 червня 2026 р.). За результатами засідання ухвалено затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів та рекомендувати до захисту в спеціалізованій вченій раді дисертаційну роботу Хвайлеха Махмуда Халеда Мустафи на тему «Уніфікована

терапія хворих на екзему з урахуванням активності ферментної ланки антиоксидантної протекції, стану імунної системи та клінічного перебігу дерматозу» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Головуючий на засіданні:

доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри громадського здоров'я,
епідеміології та інфекційних хвороб
навчально-наукового інституту післядипломної освіти
та доуніверситетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»

Слабкий

Геннадій СЛАБКИЙ

Підпис д.мед.н., проф. Г.О.Слабкого засвідчую

Вчений секретар ДВНЗ «УжНУ»

Мельник

Олена МЕЛЬНИК